

03.10.2022 № 01/318-22

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ВИКОНАННЯ АНТИРОСІЙСЬКИХ САНКЦІЙ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОТИДІЇ АГРЕСИВНІЙ ПОЛІТИЦІ КРЕМЛЯ

Вересень 2022 р

1. Загальний політичний контекст

Війна в Україні переходить у затяжну фазу, кремлівський режим намагається використати важелі впливу, що залишилися після семи місяців війни, вдаючись до агресивної політики як всередині держави, так і на міжнародній арені. І йдеться не лише про ядерну загрозу.

21 вересня 2022 року президент Росії Володимир Путін оголосив про «часткову» або де-факто загальну мобілізацію в Росії, причому остання стосується не лише громадян Росії. Згідно зі [статтею 9 Федерального закону № 31-ФЗ](#), усі міжнародні компанії, які все ще ведуть бізнес у Росії, тепер зобов'язані сприяти військовій мобілізації Кремля, допомагаючи:

- А. військовослужбовцям строкової служби (тобто вести військовий облік свого особового складу, якщо хоча б один із працівників є військовозобов'язаним);
- В. оснащенням російської армії (роздача повісток своїм працівникам, постачання техніки на збірні пункти чи військові частини, надання будівель, засобів зв'язку, земельних ділянок, транспорту, інформації для потреб мобілізації).

За даними російських ЗМІ, іноземний бізнес, який має в Росії щонайменше 700 тис. співробітників, уже почав підготовку до нової реальності, зокрема створив спеціальні мобілізаційні відділи.

У результаті єдиним розумним (або законним) рішенням для всіх іноземних компаній, що працюють в Росії, є повний вихід з російського ринку. Адже якщо компанія дотримуватиметься законів Російської Федерації, вона автоматично стає її співучасником у агресивній війні. Інакше іноземні компанії порушують власний внутрішній комплаєнс або будуть переслідуватись за російським законодавством, яким би воно не було.

Цивілізований світ, у свою чергу, прагне дати швидку відповідь на ескалацію російської агресії проти України. Після оголошення Росією мобілізації та проведення псевдореферендумів на тимчасово окупованих територіях України західні держави почали працювати над новими обмежувальними заходами. Сполучені Штати вже ввели новий пакет санкцій проти Росії, що включає десятки фізичних і юридичних осіб, а президент США Джо

Байден заявив, що Вашингтон підтримає зусилля України повернути контроль над своєю територією.

Сполучене Королівство Великої Британії також намагається цілитись в економічну вразливість Росії, вводячи нові санкції проти окремих осіб, зокрема, проти голови Центрального банку Росії Ельвіри Набіулліної, а також проти надання конкретних послуг державі-агресору. Додаткові обмеження, запроваджені Лондоном, тепер стосуються майже 700 товарів, які мають важливе значення для промислового та технологічного потенціалу Росії, а також інженерних, архітектурних, аудиторських, юридичних та рекламних послуг.

Канада також підтримала розширення санкцій проти Російської Федерації, додавши до своїх санкційних списків 43 нових імена.

Навіть країни з неоднозначною позицією щодо санкцій проти Росії відмовилися від намірів послабити тиск на російський бізнес. Зокрема, Угорщина поки що [відмовилася](#) від вимоги скасувати санкції, запроваджені ЄС проти трьох російських олігархів, а саме Петра Авена, партнера Михайла Фрідмана в Альфа-банку, Алішера Усманова, близького особистого соратника Володимира Путіна, та Віктора Рашникова, який є одним із найбільших російських металургійних магнатів. Обговорення щодо цих трьох імен відклали на пару місяців.

У вересні розпочала роботу Українська міжвідомча робоча група з питань реалізації державної санкційної політики, створена Урядом наприкінці літа. Новий орган має прискорити запровадження санкцій проти військових злочинців і російських олігархів, а також сприяти арешту мільярдних активів росіян. Перші результати стали помітні 30 вересня, коли РНБО України запровадила нові санкції проти понад 3600 громадян Росії, серед яких олігархи, чиновники та пропагандисти.

2. Діяльність Ради економічної безпеки України

2.1. Висновок експерта

У своєму [матеріалі](#) для Ukraine Verstehen експертка РЕБ Ілона Хмельова поділилася рецептом успіху України у війні з Росією. Головна заслуга, безумовно, належить Збройним Силам України. Але не варто забувати і про іншу армію — армію громадянського суспільства, яка складається з мільйонів ініціативних та патріотичних громадян, які своєю взаємодією з державою створюють так званий «коридор свободи». Громадянське лобювання нових санкцій проти Росії та тиск на компанії, які продовжують працювати в Росії, є одними з найважливіших завдань у цій війні. За словами Ілони Хмельової, найкращим доказом цієї ідеї є діяльність РЕБ, яка витіснила з російського ринку гігантів — німецьку SAP і французьку Thales Group. Обидві компанії мали вирішальне значення для цифрової та банківської інфраструктури Росії. Тим не менш, є ще багато компаній, які роблять свій внесок у військовий потенціал Росії.

Інший експерт РЕБ Антон Микитюк у рісборчі, що базується на дослідженні російського танка Т-72 [пояснив](#), як російський військово-промисловий комплекс повністю залежить від іноземних мікročіпів і як вони врешті-решт постачаються до Росії із Заходу. З 14 мікročіпів, встановлених на борту російського танка Т-72, 13 виготовлені американськими компаніями і лише 1 чіп китайський.

2.2. Угода Mondi Group з кремлівським олігархом

Після новин про продаж Mondi Group свого найбільшого заводу в Росії (Mondi SLPK) РЕБ проаналізувала деталі угоди та пролила світло на кілька сумнівних моментів на [сторінках Telegraph](#).

Згідно з прес-релізом Mondi Group, світового лідера з виробництва упакування та паперу, одну з російських потужностей компанії – фабрику в Сиктивкарі, що випускає аналоги упакування Tetra Pak – планується продати компанії Augment Investments Limited за 95 мільярдів рублів (1,5 млрд євро). Ця сума більш ніж удвічі перевищує попередню вартість усіх активів Mondi в Російській Федерації за 2021 рік.

Augment Investments Limited контролюється Віктором Харитоніним, російським фармацевтичним магнатом і ключовим виробником вакцини «Супутник V». За даними ЗМІ, Харитонін тісно пов'язаний з Кремлем, а саме з міністром промисловості і торгівлі РФ (під українськими санкціями) Денисом Мантуровим, основним обов'язком якого у «вертикальній імперії» Путіна є схема паралельного імпорту, або іншими словами, обхід санкцій.

Паралельно у Mondi Group ще є три заводи в Росії, які не тільки продовжують працювати, а й продовжують шукати нових постачальників сировини.

2.3. Інші компанії, які все ще підтримують Росію

Fair Friend Group – тайванський промисловий конгломерат, що працює в галузі верстатних технологій і промислового обладнання. Деякі філії FFG особливо критичні для російського військово-промислового комплексу, а саме німецькі MAG і Voehringer. Клієнтами останніх є ВАТ «Корпорація «Тактичні ракети» (розробник і постачальник протикорабельних, протирадіолокаційних і багатоцільових ракет), ДержМКБ «Вимпел» (виробник ракет «повітря-повітря»), ДержМКБ «Радуга» (розробник стратегічних крилатих ракет).), ГНПП «Регіон» (керовані бомби), ОКБ «Зірка» і ЗАТ «Авіастар-СП», Ульяновський авіаційний завод, що входить до складу Об'єднаної авіабудівної корпорації.

Trumpf — німецький виробник металообробних верстатів, лазерів та електроніки для промислових цілей. Російське представництво Trumpf постачало свою продукцію на ВАТ «Державний Рязанський приладобудівний завод» (найбільше російське підприємство з серійного виробництва та супроводу радіолокаційних систем і засобів зв'язку), Уфимське приладобудівне виробниче об'єднання (виробляє системи автоматичного управління літаками), а також Роскосмос, одна з найбільших державних корпорацій Росії, що відповідає за розвиток космічної галузі та супутникових навігаційних систем.

U-Blox — швейцарська компанія, що виробляє бездротові напівпровідники та модулі для споживчого, автомобільного та промислового ринків. U-blox розробляє та продає чіпи та модулі, які підтримують глобальні навігаційні супутникові системи (GNSS), включаючи приймачі ГЛОНАСС, радянсько-російської супутникової навігаційної системи, розробленої на замовлення Міністерства оборони СРСР. Система ГЛОНАСС використовується здебільшого у військових цілях, а саме для високоточної координації зброї. Наприклад, БПЛА Орлан-10, який Росія використовує проти України, [містить](#) деякі модулі U-Blox.

STMicroelectronics — це швейцарська компанія з контрактного виробництва та проектування напівпровідників. Продукція STMicroelectronics є незамінною і важливою для зазначених російських підприємств, які працюють у ВПК. Разом зі своїм швейцарським колегою по

ринку U-Blox компанія STMicroelectronics продовжувала постачати розробникам БПЛА Орлан-10 критичні технології навіть після початку повномасштабної війни в Україні.

Rohde & Schwartz GmbH & Co KG — німецька компанія, яка розробляє електронні вироби промислового та технічного призначення. Rohde & Schwartz GmbH & Co KG працює в Росії через офіційне представництво ТОВ «RODE & SCHWARTS RUS» і філію в Санкт-Петербурзі. Компанія веде пряму торгівлю з такими російськими компаніями, як ВАТ «Моріон», ТОВ «Лотес-ТМ», ВАТ «ННПО ім. М. В. Фрунзе». Всі ці підприємства виконують замовлення Міноборони і Національної гвардії Росії.

Cisco — американський технологічний гігант, який продає мережеве обладнання для великих організацій і телекомунікаційних підприємств. До 24 лютого 2022 року майже кожен великий ЦОД в РФ, включаючи центри державних компаній, використовував обладнання Cisco. Незважаючи на те, що Cisco оголосила про вихід з Росії та повне припинення бізнес-операцій у країні, компанія здійснила понад 7000 поставок до Росії з січня 2022 року, включаючи 486 поставок лише у серпні 2022 року.

2.4. Історії успіху

Один з найбільших автомобільних концернів Німеччини ZF Friedrichshafen продав свою частку в 51% спільного з російським ТОВ «КАМАЗ» підприємства — ZF КАМА. Будучи одним з найбільших виробників автомобільної техніки (особливо військової) в РФ, КАМАЗ втратив основного постачальника іноземних запчастин і тепер змушений шукати менш якісні аналоги або виділяти значний бюджет на розробку власних.

Нідерландська компанія Nutreco, світовий лідер у галузі годівлі тварин і акваорму, оголосила про повний вихід з російського ринку, а також про викуп усіма місцевими активами. Оскільки дочірня компанія Nutreco в Росії Throuw Nutrition критично залежала від технологій материнської компанії, вихід першої призведе до зменшення потужностей російських виробничих потужностей.

За сприяння Ради економічної безпеки України та Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) найбільший у світі постачальник фінансових даних Refinitiv розширив список юридичних осіб високого ризику World Check, додавши компанії, які продовжують підтримувати Росію. Оновлена база даних Refinitiv тепер включає Danieli, European Bearing Corporation, Amsted Rail - EPK Bearing B.V., TMS Tankers, Minerva Marine, Thenamaris, DeltaTankers і Dynacom Tankers Management.

Рада економічної безпеки України (РЕБ) – це інституція, створена з метою напрацювання експертизи у сфері виявлення та протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам економічній безпеці України.

Слідкуйте за нами [Наш сайт](#)/[Facebook](#)/[Twitter](#)/[LinkedIn](#)

- Підпишіться на нашу розсилку secretary@reb.org.ua
- Якщо вам потрібна буде додаткова інформація, пишiть:
Голова РЕБ Роман Вибрановський vybranovskyi@reb.org.ua,
Експерти РЕБ Ілона Хмельова khmeleva@reb.org.ua
і Антон Микитюк mykytiuk@reb.org.ua